

THE ARAKAN INTERNATIONAL

နိုင်ငံတကာရေးရာ ရက်စွဲပြသတမ်းစဉ်

အမှတ် (၂၂)

အောက်ထိုဘာလ

၂၅၅၆ ခုနှစ်။

(၂၀၁၃ ခုနှစ်။)

လားရှောနှင့်နှုန်းကို ပြောင်းလဲပစ်သူများ

ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပြဿနာများကိုလည်း၊ စိတ်ရှည်သည်းခံမှုများဖြင့်လည်းကောင်း၊ လိုအပ်လျှင် အင်အားသုံး၍ လည်းကောင်း ဖြေရှင်းခပါ၏။ ယင်းနောက်တွင် ..... စာ ၅

ဒေသနာ့ရခိုင်မျိုးဆက်သစ် လူငယ်တိရေ အစဉ်အလာသုံးသံတိုသံပြတ်တိုကို မူရင်းသရသံနန့် ပြောလွှာကတ်ပါရေ။ ယင်းပိုင်ပြောဆိုခြင်းရေ မူရင်းအရီးအသားဖက်ကို ပြန်ပနာ တည့်မတ်ရာရောက်ကေလေ့ ..... စာ ၈

ရထားစီးခမှာ လူတစ်ဦးလျှင် ၁၀

Annas (၁၀ ပဲ) ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ရထားစီးသူနည်းသည်။ မောင်တောမှ ဘူးသီးတောင်၊ ဘူးသီးတောင်မှ မောင်တောသို့ လားသည် ..... စာ ၁၂

ဒီမိုခရေစီ၏အဓိပ္ပါယ်ကို အတိုင်းအတာတစ်ခုထိကျယ်ပြန့်စွာ ပြောဆိုရပါလျှင် ဒီမိုခရေစီ၏ အနှစ်သာရထဲ၌ အောက်ပါအချက်များပါဝင်ကြောင်း မှတ်ချက်ချကောင်း ချနိုင်ပါသည်-

..... စာ ၁၅

ထိုင်းဘုရင်ကြီး ချူလာလောင်ကွင်

ကမ္ဘာ့သမိုင်းတစ်လျှောက်၌ သက်ဆိုင်ရာလူအုပ်စု (သို့မဟုတ်) တိုင်းနိုင်ငံများအလိုက် ထင်ရှားသောဂေါင်းဆောင်များပေါ်ထွန်းခက်ပါသည်။ ယင်းသို့ထင်ရှားသော ဂေါင်းဆောင်များအနက် အချို့သည် သူရိုက်တိုင်းပြည်၏လားရှောကို ပြောင်းလဲပစ်ကတ်ပါသည်။ ဆိုကတ်ပါစို့။ တရုတ်ပြည်မှ မော်စီတုန်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ ဂျော့ချီဝါသျှန်တုန်း၊ တောင်အာဖရိကမှ နယ်လ်ဆန်မန်ဒဲလား၊ အချို့သောဂေါင်းဆောင်များမှာမူ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်း၊ နိုင်ငံ (သို့မဟုတ်) လူအုပ်စု၏ လားရှောကိုတော့ကေယင်းလောက်ထိ ပြောင်းမပစ်ပါ။ သို့သော် လားနီသောနှုန်း ကို အရှိန် အဟုန် တစ်ခုဖြင့် ပြောင်းပစ်ကတ်ပါသည်။ ဆိုကတ်ပါစို့။ ဂျပန်ဘုရင်ကြီး မေဂျီ၊ ထိုင်းဘုရင်ကြီး ချူလာလောင်ကွင်။

စာမျက်နှာ ၅ သို့

ကျွန်းတွင်ဖွဲ့

လူတွင်ရခိုင်

ကြိုက်သတင်း

ကင်းဘိအပြစ်

ချစ်သည့်အမျိုး

ကြိုးသည့်လုံ့လ

မြတ်စာဂ နှင့်

နှစ်ဝနတ်လူ

ချစ်ကြည်ဖြူသည်

နိဗ္ဗာန်တောင်းပြည့်အံ့တည်း။

(သျှင်မဟာသီလဝံသ)

เพื่อนกินหาง่าย

เพื่อนตายหายาก

တစ်ထပ်စာမိတ်ဆွီ

ရှာရလွယ်သည်၊

တစ်သက်စာမိတ်

ဆွီရှာရခက်သည်။

(ထိုင်းစကားပုံ)

အေဒီတာ့စကား

ကမ္ဘာ့သမိုင်းရေ လူကြီးလူကောင်းတို့၊ လူဆိုးလူပွဲတို့၊ ဂေါင်းဆောင်ကောင်း ဂေါင်းဆောင်မွန်တို့၊ အာဏာပါဝါသျှင်တို့၊ ကြောင်သူတော်ကြွက်သူရိုး ဟန်ဆောင်သူတို့နှင့် ပြည့်နှက်နီစွာပါ။

ယင်းအထဲမှာ ဂေါင်းဆောင်ကောင်း ဂေါင်းဆောင်မွန်တစ်ချို့ရေ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းနိုင်ငံတို့၏ ဦးတည်ချက်လမ်းကြောင်းတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လမ်းကြောင်းတစ်ခုတည်းထက်မှာဖြစ်သည့်တိုင် သူရို့တို့၏လားနီရေ နှုန်းထားတို့ကိုသော်လည်းကောင်း တစ်နည်းနည်းနှင့် ပြောင်းပစ်ခက်တိပါရေ။ ထိုအပြောင်း အလဲ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုအပေါ် ယင်းတိုင်းပြည်၊ ယင်းလူမျိုးရို့၏ အနာဂတ်မျိုးဆက်တိက ခံစား၊ စံစားကတ်ရပါရေ။ အဖိုးစိုက်ခ ရေ သရက်ပင်ကြောင့် အကျွန်ရို့တို့အနို့ သရက်သီးစားနီကတ်ရစွာပါ။

ကမ္ဘာ့သမိုင်းထဲက ယင်းသျှောင်မျိုးအပြောင်းအလဲတို့ကို ပြုလုပ်ခက်တေ နိုင်ငံဦးသျှောင်တို့၏ ဘဝအကြောင်းတို့နှင့်အတူ သူရို့တို့၏အပြောင်းအလဲလုပ်နည်း၊ လုပ်ဟန်တို့ကို အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ အကျွန်ရို့လေ့လာကြည့်ကတ်ပါမေ။ အရှိတောင်အာသျှောင်နိုင်ငံတို့ထဲမှာ တစ်ခုလက်အောက်သို့လည်းမရောက်ဖူးရေ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျွန်မဖြစ်ဖူးရေ ထိုင်းနိုင်ငံက အထင်ကရ ဘုရင်ကြီး ချူလာလောင်ကွင်အကြောင်းကို စတင်မိတ်ဆက်တင်ပြလိုက်ပါရေ။

ရခိုင်ပြည်နယ် ရခိုင်လူမျိုးရို့အတွက်သင့်တင့်လျှောက်ပတ်တေ လားရာ နန်း နှုန်း ကိုပြောင်းလဲပစ်ဖို့ ကောင်းသော၊ တော်သော၊ တတ်သော၊ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအပေါ်သစ္စာဟိသော အာဇာနည်တို့ပေါ်ထွန်းလာနိုင်ပါစီ။ ။

ခင်မင်မှုဖြင့်

ဦးသိန်းမောင်

လာမည့်နိုင်ငံတကာရေးရာ ရက္ခိုက်သတင်းစဉ်တွင် ဖော်ပြရန်အတွက် အောက်ပါစာမူများကိုရှီးချယ်ထားဟိပါသည် -

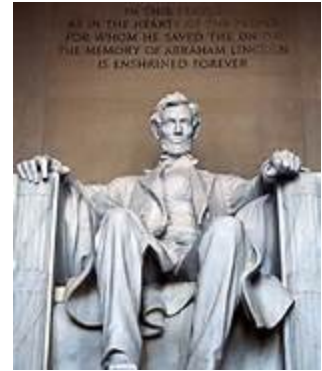
- ကျော်သိန်းခိုင် ၏ “အပယ်ခံမြန်မာ နိုင်ငံရေးရှိဆောင်လမ်းပြ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမ” ဆောင်းပါး
- နီတောက်ကြယ် ၏ “အာဖရိကန် - အမေရိကန် တိုင်းပြည်တစ်ခု တော်လှန်သူနှင့်ကလောင်သျှင်” အခန်းဆက်ဆောင်းပါး
- သီရိစောမြိန် ၏ “လိမ္မော်စိမ်းစိ” အခန်းဆက်ဘာသာပြန်ဝတ္ထု
- ခိုင်ထွီး ၏ “ချပြန်းထိုး ‘မိုး’ ” ကဗျာ
- Thinking like a keen reader by Kaung Mrat San

ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

အေဒီတာ့အဖွဲ့

ရက္ခိုက်ပြည်၏ အနာဂတ်သည် ရက္ခိုက်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးရို့၏ လက်ထဲတွင်ဟိသည်။

“ လာ ”

❖ မဲမှောင်စုတ်ပြတ်နီရေ
ရွာဇနပုဒ် .. တဲကုပ်ကုပ်ထဲမှာ
ထမခြမ်းခဲကို..ရီနန့် မျှောလို့ မျိုပနာ
ခမ်းနားတောက်ပခ ဖူးရေ
ထိုး ...အယင်က အချိန်တိကို
လွမ်းလွမ်း ဆဆ .. တသသ နန့်
ပြောမဝ ဆိုမဝ၊ ပြောမဆုံး ဆိုမဆုံး
မိုးလုံး ပတ်လီ တစီစီ .. နဝီ နဝ ..
ငြီးလတ်ပျာယ်။

❖ အတိတ်ထဲမှာ.. ဘဇောင်ပိုင် ဟိခ ဟိခ၊
ပစ္စက္ခမှာ .. အသုံးမကျကေ
မျိုးတုံး ... ဆွီတုံး၊ လူလုံးမလှ
ဒေဘဝ တိ။

❖ အရှုံးထဲက အနုတ်၊ အစုတ်ထဲက အပြ
အမွဲထဲက အငတ်၊ အမွတ်ထဲက အနံ့
အထုံထဲက အ အ၊ အဆိုးထဲက အမိုက်
အမိုက်ထဲက အမှောင်၊ ဒေ သန်းခေါင်မှာ
ဇာ အရောင်နန့် ငါရို့ လင်းနှိုင်ဖို့လဲ။

❖ “လာ”
တစ်ယောက်ကစ ၊ တစ်လက်ဖက်နန့်
စုကတ်ညီညီ၊ ပြည်သစ်တည်ဖို့
အတီ အတာ
ယူဇနာထောင်သောင်း ခြုံလှမ်းပေါင်းရေ
“တစ်” က စ လို့ လှမ်းရ ရေ
ငါရို့ စ လို့ လှမ်းကတ်မေ။ ။

ပင်လယ် မောင်စံ

“Great Men”

The heights by great men reached and kept

Were not attained by sudden flights.

But they, while their companion slept

Were toiling upwards in the nights.

ကြီးမြင့်သူရို့

ကြီးမြင့်သူရို့ ယူကတ်သည့်မြတ်နီရာ

ဂျက်ချင်း မရ ပါ။

များ သူငါရို့ အိပ်နီချိန် သူ မနား

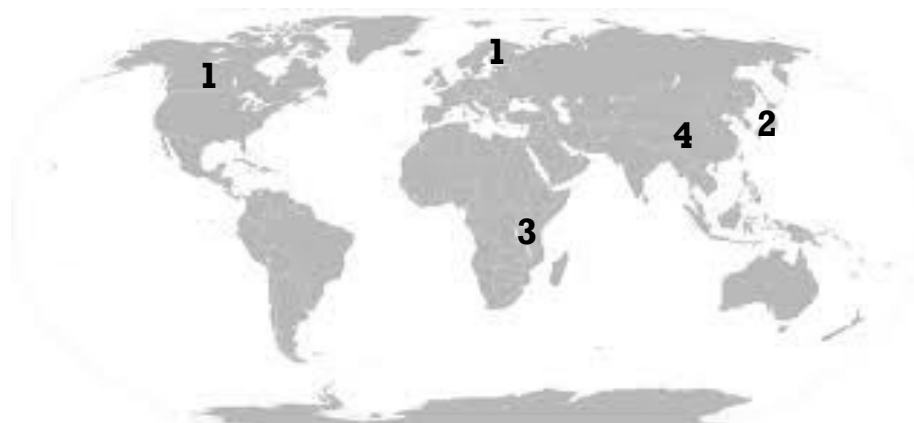
အမြင့် ကိုသူမြင်လို့ ကြိုးကုတ်တအား။ ။

(THE HEIGHTS BY GREAT MEN is from GOOD ENGLISH, by R.P. GHOSH. M.A.)

‘နိုင်ငံတကာရေးရာရကျွင်သတင်းစဉ်’ သို့ စာမူ ရီးသားပီးပို့ကတ်သောရခိုင်စာရီး ဆရာ ဆရာမများ၊
နားလည်မှုအသိဖြင့် ဝယ်ယူအားပီးကတ်သူများ၊ ကူညီဖြန့်ချိပီးသူမိတ်ဆွီများနှင့် အားလုံးသော
ရကျွင်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးအပေါင်းအား အထူးကျေးဇူးတင်ဟိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

တိုတိုထွာထွာ ကမ္ဘာတစ်လှည့်

1

2

3

4

ဝထုတိုနှင့်ဝထုတိုပေါင်းချုပ်စာအုပ်များရီးသားသည့် ခယ်နေဒါနိုင်ငံသူ အဲလိစ်မွင်ရှိ အား ၂၀၁၃ ခုနှစ် အတွက်စာပီဆိုင်ရာနိုဗယ်ဆုကို ချီးမြှင့်ရန် ရှီးချယ်လိုက်ကြောင်းဖြင့် ဆွီဒန်အကယ်ဒမီ မှ ထုတ်ဖော်ကြော်ငြာလိုက်သည်။

Dear Life နှင့် Dance of the Happy Shades စာအုပ်များ အပါအဝင် အခြားစာအုပ်များစွာကို ရီးသားထုတ်ဝေပြီးဖြစ်သည့် အသက် ၈၂ နှစ်ဟိ၊ အဲလိစ်မွင်ရှိသည် နိုဗယ်ဆုစတင်ပီးအပ်သည့် ၁၉၀၁ ခုနှစ်မှစ၍ အေန်အချိန်ထိ ယင်းဆုကို လက်ခံရဟိသည့် ၁၃ ဦးမြောက် အမျိုးသမီးဖြစ်သည်။

ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်မှစ၍ ၁၀ နှင့် လူသားဆိုင်ရာ ဝထုတိုများကို ရီးသားသည့် အဲလိစ်မွင်ရှိသည် နိုဗယ်ဆုမတိုင်မီ အခြားဆုပေါင်းများစွာကိုလည်း လက်ခံရဟိပြီးဖြစ်သည်။

ဂျပန်ထုတ်ကုန်များအပေါ် ကန့်သတ်မှုများ၊ တားမြစ်ပိတ်ပင်မှုများအား လျော့ပေါ့စဉ်းစားကတ်ရန်၊ အီးဆီးသက်သာစွာဆောင်ရွက်လားကတ်ရန် ဂျပန်ဝန်ကြီးချုပ် သျှိုန်ဂျီအဘိ မှ တရုတ်၊ တောင်ကိုးရီးယားနှင့် အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများအဖွဲ့ (အေဆီယန်)ဂေါင်းဆောင်များအားတိုက်တွန်းပြောဆိုလိုက်သည်။

ဖူကူသျှီးမားအနုမြူဓါတ်ပေါင်းဖိုမတော်တဆပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပွားပြီးနောက်တွင် အခြားနိုင်ငံများစွာရှိသည့် ဂျပန်၏ ငါးတင်ပို့မှုများအပါအဝင် အခြားစားသောက်ကုန်များအား စားသုံးသူများလုံခြုံမှုအတွက် ပိတ်ပင်တားမြစ်မှုများပြုလုပ်ထားကတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖူကူသျှီးမားအနုမြူဓါတ်ပေါင်းဖိုပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပွားပြီး ၂ နှစ်ကျော်အကြာ၊ ဘူနိုင်ငံတို့ဆုံဆွေးနှွေးပွဲ၌ ဂျပန်ဝန်ကြီးချုပ် မှယင်းသို့ပြောဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အာဖရိကတိုက် ကန်ညာနိုင်ငံတွင် ပြည်ပသို့ မှောင်ခိုတင်ပို့ရန်စီစဉ်ထားသည့် ဆင်စွယ်များအား အကောက်ခွန်အာဏာပိုင်များမှ ဖမ်းဆီးရမိလိုက်သည်။

တူရကီသို့တင်ပို့ရန်စီစဉ်ထားသည့် နှမ်းထုတ်များအတွင်းမှ ဖမ်းဆီးရမိသည့် ဆင်စွယ်များသည် အလီးချိန်အားဖြင့် ၄ တန် (၈၆၀၀ ပေါင်) ဟိပြီး အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၁၄ သန်းတန်ဖိုးဟိသည်။

ဆင်စွယ်များသည် အာရှဈေးကွက် (အထူးသဖြင့်တရုတ်ပြည် နှင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံများ) တွင် ဈေးကောင်းရဟိပြီး ၁၅ မီတာ (၄၉ ပေ) ခန့်အရှည်ဟိသည့် ဆင်စွယ်တစ်စင်းသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၀၀၀ ခန့်ပေါက်ဈေးဟိသည်။ ပြီးခသည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘာ့နီရာအသီးသီး၌ ဆင်စွယ်တန်ချိန် ၆ တန်ခန့်ဖမ်းဆီးရမိရာ ယင်းမှာ အနည်းဆုံး သိဆုံးလားသည့်ဆင်ကောင်ရေ ၇၀၀ ခန့်မှအစွယ်များဖြစ်လိမ့်မည်ဟုဆိုသည်။

လျှင်မြန်စွာတိုးတက်လာနီသည့် နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူများ၏ကားသုံးစွဲမှုပိုမိုများပြားလာမှုကြောင့်လည်းကောင်း အေဂျအခါ တရုတ်ပြည်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ကျော်လွန်လျှက် ကမ္ဘာလောင်စာဆီတင်သွင်းမှုအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်လာနီကြောင်းဖြင့် စွမ်းအင်သတင်းအချက်အလက်ကွပ်ကဲရေးဌာန၏သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွင်ဖော်ပြထားသည်။

တရုတ်ပြည်သည် လက်ဟိအခြေအနေတွင် တစ်ရက်လျှင် ရိန့်ဆီစည်ပေါင်း ၆.၃ သန်း ပြည်ပမှ တင်သွင်းလျက်ဟိပြီးအမေရိကန်သည် တစ်ရက်လျှင် ၆.၁ သန်းတင်သွင်းသည်။ အမေရိကန်လူဦးရေသည် တရုတ်နိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၃ ပုံ ၁ ပုံသာဟိနီ လင့်ကစားအမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် တစ်ရက်လျှင်ရိန့်ဆီ စည်ပေါင်း ၁၈.၆သန်းသုံးစွဲပြီး တရုတ်ပြည်သည် ရိန့်ဆီစည်ပေါင်း ၁၀.၉သန်း သုံးစွဲကြောင်းဖြင့် သတင်းတွင် ပူးတွဲဖော်ပြသည်။

မျက်နှာပိုးဆောင်းပါး “လားရှားနှင့်နှုန်းကို ပြောင်းလဲပစ်သူများ” မှ

သို့သော် ပညတ်လားရှား ဓါတ်သက်ပါပါသည်။ လမ်းကြောင်းပြောင်းလိုက်သည့်အတွက် အရှိန် အဟုန်လည်း အလိုအလျောက်ပြောင်းလဲလားတတ်ပါသည်။ အရှိန်အဟုန်ကြောင့် လမ်းကြောင်းတွင်လားတတ်သည့် ဆင်လားလျှင်လမ်းမလိုသော သဖော သဘာဝလည်း တိပါသည်။ အဆောင်းပါး၌ ယင်းသို့သော မိမိရှိတိုင်း နိုင်ငံ အသီးသီး၏ လားရှားနှင့်နှုန်းအား ပြောင်းလဲပစ်ကတ်သူ ဂေါင်းဆောင်များ၏ ဘဝ အကြောင်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသနှင့်အတူ သူရို၊ သူရိုတိ၏ ဘဇောင်သျှောင်မျိုး လမ်းကြောင်းအပြောင်းအလဲ ပြုလားကတ်ပုံများ၊ နှုန်းထား ပြောင်းလဲပစ်ကတ်ပုံများကို ရခိုင်စာဖတ်ပရိတ်သတ်များအတွက် တစ်စုံတစ်စောင်း မီးမောင်းထိုးတင်ပြလားမည်ဖြစ်ပါသည်။

“ချူလာလောင်ကွင်ဘုရင်ကြီး”

ထိုင်း ချူလာရီမင်းဆက် ငါးဆက်မြောက် ဘုရင်ကြီး ချူလာလောင်ကွင်သည် ထိုင်းမျိုးနွယ်ဖွားရှိ၍ လားရှားတစ်ခုကို ပြောင်းလဲ ပစ်လိုက်သည့် ဂေါင်းဆောင်အဖြစ် ထိုင်းနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ထင်ရှားသော ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်ပါသည်။ ချူလာလောင်ကွင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံအား အကြွင်းမဲ့အုပ်စိုးသည့် ဘုရင်စံနစ်မှသည် စည်းမျဉ်းခံဘုရင်စံနစ်သို့ ချဉ်းကပ် ပြောင်းလဲမှုပြုခြင်း၊ ယင်းအချိန်သည် ဥရောပနယ်ချဲ့အင်အားကြီး နိုင်ငံများကြီးစိုးသောခေတ်ကာလဖြစ်သည်သာမက ထိုင်း၏ အိမ်နားပါးချင်းများဖြစ်သည့် မြန်မာနှင့်မလေးသျှားသည် ဗြိတိသျှလက်အောက်တွင်လည်းကောင်း၊ အခြားတစ်ဖက်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံနားဒေသ (လက်ဟိ ဗီယက်နမ်၊ ခမ်ဗေဒီးယား၊ လာအို နိုင်ငံများ) သည် ပြင်သစ်လက် အောက်တွင်လည်းကောင်း၊ အသီးသီးကျရောက်နိုင်သည့် အချိန်လည်း ဖြစ်ရာ နယ်ချဲ့အိန္ဒိယကြီးနှစ်ခုကြားမှ ထိုင်းနိုင်ငံအား နယ်ချဲ့ခံရသည့်ဘေးမှ ကင်းလွတ်စီရေးအတွက် သူ၏ ကျွမ်းကျင်သော သံခင်း တမံခင်း အခင်းအကျင်းများဖြင့် ယှဉ်တမ်းနှိုင်းခံခြင်း၊ ယင်းအချိန်က ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အမြစ်တွယ် ကြီးစိုးနေသည့် ကျေးကျွန်စံနစ်အား ဘုရင် အမိန့်အာဏာကိုသုံးလျက် အပြီးပိုင်ဖျက်သိမ်းခံခြင်း၊ သူ၏ သားတော်များစွာအား တိုးတက်သည့် ဥရောပနိုင်ငံများ၏ တက္ကသိုလ်ကြီးများတွင် လားရှောက်ပညာသင်ကြားရန် စီလွှတ်ကာ ခေတ်ပညာတတ်၍ ရှိမှီနောက်မှီဖြစ်လာစီသည့် ထိုင်း အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားတစ်ရပ်ကို မွီးဖွားလာစီရန်လမ်းတွင်ခံခြင်း နှင့် အခြားများစွာသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကိုလည်း ပြုလုပ်ခံခြင်းများကြောင့် ထိုင်းရှိ၍သမိုင်းတွင် နိုင်ငံ၏ လားရှားနှင့်နှုန်းကို အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ ပြောင်းလဲစီသော ဘုရင်ကြီးတစ်ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ရင်ခွင်ပိုက်ထီးနန်းစံ

ချူလာလောင်ကွင် (Chulalongkorn) သည် ထိုင်းချူလာရီမင်းဆက်၊ လေးဆက်မြောက်ဘုရင်ကြီး၏ နဝမမြောက် သားတော်ဖြစ်သည်။ သို့သော်မိဘုရားခေါင်ကြီး၏ ပထမဦးဆုံး သားရတနာ ဖြစ်သည့် အလျောက် ထီးနန်းအမွှာကို ဆက်ခံခွင့်ရဟိသူ အိမ်ရှေ့မင်းသားဖြစ်ခံ ပါသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်အတွင်း၊ သူ့ဖခင် ဘုရင်ကြီးနတ်ရွာစံ ကံတော်ကုန်ချိန်

၌ ချူလာလောင်ကွင်သည် အသက် ၁၅ နှစ်သာဟိနီသိမ့်ရာ ရင်ခွင်ပိုက်ဘုရင်အဖြစ်ဖြင့် ထီးနန်းအမွှာကို ဆက်ခံခံရပါသည်။ ထီးနန်းအမွှာကို ဆက်ခံခွင့်ရဟိသည့် ပထမ ငါးနှစ်တာကာလအတွင်း၌သူသည် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ၌ အရေးကြီးသော အခြင်းအရာနှစ်ခုကို ပြုလုပ်လိ၏။ ပြည်တွင်း၌ တရားစီရင်ထုံးဥပဒေများကို လေ့လာပြီးလျှင် အိမ်နားပါးချင်းပြည်ပ ဒေသများသို့ခရီးထွက်လျက် ကိုယ့်တိုင်းပြည်၏ အနီးအပါးပတ်ဝန်းကျင်ဒေသများတွင် မည်သို့ဖြစ်ပျက်နိုင်ကတ်ကြောင်းကို စနစ်နာ၊ လေ့လာမှုပြုလိ၏။ ၁၈၇၁ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှပိုင် မလာယာ (မလေးသျှား) နှင့် ဒါရ်အာရုအိန္ဒိယကုမ္ပဏီပိုင် (အိန္ဒိယနိုင်ငံသျှား) ဒေသသို့လည်းကောင်း၊ ၁၈၇၁-၇၂ ခုနှစ်များတွင် မြန်မာနှင့် အိန္ဒိယ နိုင်ငံများသို့လည်းကောင်း ခရီးများအသီးသီးထွက်ခပလိသည်။

ဖခင် ဘုရင်ကြီး နှင့် အတူ အိမ်ရှေ့ မင်းသား ချူလာလောင်ကွင်

အဘိသိက်ခံပြီးနောက်ဝယ်

၁၈၇၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ၌ ဘုရင်အဖြစ်ဘိသိက်ခံပြီးနောက် ချူလာလောင်ကွင်သည် သမိုင်းတွင်မည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများစွာကို ပြုလုပ်ခလိသည်။ ပထမဦးစွာ ထိုင်းလူနီမူစံနစ်ထဲ၌ အမြစ်တွယ်နေသည့် ကျွန်စံနစ်အား ဘုရင်အမိန့်ဒီဂရီကိုအသုံးပြုကာ ပယ်ဖျက်ပစ်လိုက်၏။ ယင်းလုပ်ရပ်၏နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပြဿနာများကိုလည်း စိတ်ရှည်သည်းခံမှုများဖြင့်လည်းကောင်း၊ လိုအပ်လျှင် အင်အားသုံး၍လည်းကောင်း ဖြေရှင်းခပလိ၏။ ယင်းနောက်တွင် တရားစီရင်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဌာနများတွင် စံနစ်ကျသောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်၏။ နိုင်ငံဥပဒေပြုကောင်စီတစ်ရပ်ကိုလည်း ရှိုးကောက်တင်မြှောက်၊ ဖွဲ့စည်း၏။ သူ၏ပြည်ပခရီးစဉ် အတွဲအကြုံများကြောင့် ‘ခေတ်မှီတိုးတက်သော အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများမှ လိုအပ်သောထုံးနည်းများယူကာ နိုင်ငံအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ရန်’ မှာ ထိုင်းနိုင်ငံသူကျွန်မဖြစ်စီရေးအတွက် ပထမဦးစားပီးဆောင်ရွက်စရာအဖြစ် ချူလာက ခံယူသည်။ သို့သော် ထိုသို့သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအားထုတ်မှုများကို ထိုင်းရိုးရိုးစွဲဝါဒီများက ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုများပြုရာမှ ၁၈၇၅ ခု၊ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးဂယက်ရှိက်မှု အကျပ်အတည်းနှင့် ကြုံရပါလိသည်။ ထိုနောက်တွင် ချူလာသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို နောက်ထပ် ဆယ်စုနှစ်တစ်စုစာခန့် ရပ်တန့်ပစ်လိုက်သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသည် မြို့ပြအုပ်ချုပ်မှုဖြင့်
စံနစ်တကျဖြစ်တည်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ
ဖြစ်ကြောင်း ကိုလိုနီနိုင်ငံကြီးများသို့ ပြသရန်
လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆချက်ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ပြောင်းလဲရေးများ လုပ်
ဆောင်ခြင်းသည် မှန်ကန်သော လုပ်ရပ်များ
ဖြစ်သည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ကြောင့်
လည်းကောင်း နိုင်ငံတွင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး
များကို ချူလာလောင်ကွင်သည် အရှိန်
အဟုန်ကောင်းစွာဖြင့် ဆက်တိုက်လုပ်ကိုင်
လာခဲ့ပါသည်။ .....

ထိုင်း၏အိမ်နားပါးချင်း (မြန်မာ၊ လာအို၊ ခမ်ပေါဒီးယား၊ မလေး
သျှား) နိုင်ငံများကဲ့သို့ သူတစ်ပါးအုပ်ချုပ်မှု မခံရစီရေးမှာ - ထိုင်းနိုင်ငံ
သည် မြို့ပြအုပ်ချုပ်မှုဖြင့် စံနစ်တကျဖြစ်တည်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ
ဖြစ်ကြောင်း ကိုလိုနီနိုင်ငံကြီးများသို့ ပြသရန်လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်
ယူဆချက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ပြောင်းလဲရေးများလုပ်ဆောင်ခြင်း
သည် မှန်ကန်သောလုပ်ရပ်များဖြစ်သည်ဟူသော ယုံကြည်ချက်ကြောင့်
လည်းကောင်းနိုင်ငံတွင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို ချူလာလောင်ကွင်
သည် အရှိန်အဟုန်ကောင်းစွာဖြင့် ဆက်တိုက်လုပ်ကိုင်လာခဲ့ပါသည်။

သို့ပင်ငြားသော်လည်း စီယမ် (ထိုင်း) ဘုရင်နိုင်ငံတော်သည်
ကိုလိုနီနိုင်ငံကြီးများ၏ရန်မှ လုံးဝဥသံလွှတ်ကင်းခဲ့သည်တော့ မဟုတ်ပါ
ချေ။ ၁၈၉၂ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်နှင့်ဖြစ်ပွားသည့် စစ်ပွဲအပြီး လာအိုနှင့် ခမ်
ပေါဒီးယားနယ်မြေများအတွင်း ထိုင်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို (၁၉၀၇ ခုနှစ်
အထိ) လက်လွှတ်ဆုံးယှုံးလိုက်ရ၏။ ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် အနောက်ပိုင်း
မလေးနယ်ခရိုင်လေးခု(ကောလန်တန်၊ ကောဒါ၊ ပါလိစ် နှင့် ထရန်ဂါဒူး)
နယ်များကို ဂရိတ်ဗြိတိန်သို့ပေးအပ်လိုက်ရလေသည်။

ထိုအဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်ပျက်ပြီးနောက်ဝယ် ကိုလိုနီနိုင်ငံကြီး
များနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုထက် သူ့ရဲ့နှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုယူကာ၊
တန်းတူရည်တူဆက်ဆံမှုပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် ချဉ်းကပ်နည်းသည်သာ ပိုမို မှန်
ကန်၊ သင့်တော်လိမ့်မည်ဟု ယူဆသည့် ချူလာလောင်ကွင်သည် အချုပ်
အချာအာဏာပိုင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဘုရင်ကြီးအဖြစ်ဖြင့် ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင်
ဥရောပနိုင်ငံကြီးများစွာသို့ခရီးထွက်ကာ သံခင်း၊ တမံခင်း အခင်းအကျင်း
များကို မဟာဗျူဟာကျကျဆောင်ရွက်လိုက်သည်။ သူ၏ သားတော် (၃၃
ဦး ဟိခပါသည်) များစွာအား ဥရောပနိုင်ငံကြီးများသို့ပညာတော်သင်များ
စီလွှတ်၏။ (ဘုရင်ကြီးချူလာလောင်ကွင်၌ မိဖုရားခေါင်ကြီးအပါအဝင်
ကြင်ယာတော်ပေါင်း ၉၂ ယောက် ဟိခပြီး သား သမီး ရတနာ ၇၇ ဦး
ဟိခ ပါသည်။)

ဥရောပ၌ ပညာသင်ယူနိကတ်သည့် သူ၏ သားတော်များနှင့် အတူ
ဘုရင်ကြီးချူလာလောင်ကွင် အမှတ်တရ ရိုက်ကူးထားသည့်ပုံ
(United Kingdom / 1897)

၁၈၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များမှစ၍ ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲမှုထက် ခေတ်
သစ်တိုးတက်မှုပိုင်းသို့ စိတ်အားထက်သန်ပြီး၊ သူယုံကြည်ရသည့် အုပ်
ချုပ်သူ လူတန်းစားတစ်ရပ်အား သူ၏ ဘုရင်အုပ်ချုပ်မှုစံနစ်ထဲတွင်
တဆတ်ဆတ် အစားထိုး တည်ဆောက်ယူသည့် Evolution အသွင်
ဖြင့် အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းကို ပြောင်းလဲယူ၏။ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင် တည်
ဆောက်မှု၏ ပထမဦးဆုံးခြံလှမ်းအဖြစ် ပြည်ထဲရေး၊ နိုင်ငံခြားရေး၊ တရား
စီရင်ရေး၊ ပညာရေး၊ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ
စသည့် ဝန်ကြီးဌာန ၁၂ ခုကိုဖွဲ့စည်းကာ ဝန်ကြီးများခန့်အပ်လျှက် စံနစ်
တကျတာဝန်ယူလည်ပတ်သည့် အစိုးရယန္တရားတစ်ရပ်ကို စတင်
တည်ထောင်မှုပြုလေသည်။

နိုင်ငံ့ဘဏ္ဍာရေးစံနစ်တွင် ဘာ(ထ်) (Baht) (လက်ဟိအချိန်ထိ
သုံးစွဲနိပါသည်) ဦးကြီးယူနီ တည်ထောင်သုံးစွဲမှုကို စတင်ပြုလုပ်၏။
ထိုင်းနိုင်ငံသုံးပြက္ခဒိန်သစ်တစ်ရပ် (လက်ဟိသုံးစွဲနိသည့် မဟာသက္ကရာဇ်
အခြံပြပြက္ခဒိန်) ကိုပြဌာန်းသုံးစွဲမှုပြု၏။ ယင်းနောက် တစ်နိုင်ငံလုံးသင်
ပညာရေးစံနစ်ဖြင့် ထိုင်း၏ အခြံပညာရေးစံနစ်ကိုပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း၊
အရွယ်ရောက်သူ ထိုင်းအမျိုးသားလူငယ်များ ထိုင်းစစ်ဗက်တွင် တာဝန်
ထမ်းဆောင်ရေးစံနစ်တစ်ရပ်ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ယူကာ နိုင်ငံစစ်ရေးကို
အင်အားကောင်းလာအောင် တည်ဆောက်ယူခြင်းများပြုလုပ်ကာ
ထိုင်းလူနီမှုပုံသဏ္ဌာန်သစ်တစ်ရပ်ကို ပုံဖော်ယူခဲ့ပါသည်။

ပြည်ပခရီးစဉ်များအတွင်းတွင် ချူလာလောင်ကွင်သည် အိဂီလန်၊ ပြင်သစ်၊ ရာသျှား စသည့် ဥရောပနိုင်ငံကြီးများမှ ဘုရင်၊ ဘုရင်မများ၏ လှိုက်လှဲ၊ နှီးထွေးစွာကြိုဆိုမှုနှင့် တန်းတူရည်တူဆက်ဆံမှုများကိုလည်း အမှန်ပင်ခံရပါလိမည်။

သို့ဖြင့် ၁၉၁၀ ခုနှစ်တွင် ချူလာလောင်ကွင်ဘုရင်ကြီး နတ်ရွာစံ၊ ကံတော်ကုန်ချိန်၌ သူ၏ သားတော် ဝဇီရဝဇာ ထံသို့ ခေတ်မှီသော၊ တိုးတက်သော၊ သူတစ်ပါးကျွန်လုံးဝမဖြစ်ဖူးသည့် လွတ်လပ်သော၊ ခေတ်ပညာတတ်၍ ရှိမှီ နောက်မှီဖြစ်သည့် အုပ်ချုပ်သူ လူတန်းစားတစ်ရပ် အုပ်ချုပ်သော စီယံ (ထိုင်း) ဘုရင်နိုင်ငံတော်အား အပ်နှင်းကာ ထီးမွှီးနန်းမှီ ပီးသနား လားနိုင်ခံပါလိမည်။ သို့ဖြင့် ထိုင်းဘုရင်အဆက်ဆက်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာတည်မြဲစီရန်၊ နိုင်ငံသားများ ခေတ်ပညာတတ်၍ တိုးတက်လာစီရန် နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်လာကတည်းမှာ အေဒီခေတ် ချက္ကရီမင်းဆက်၏ နဝမမြောက်ဘုရင်ကြီး ဘူမိဘိုး အဇ္ဈယာဒေချ် (ချူလာလောင်ကွင်ဘုရင်ကြီး၏ မြီးတော်) လက်ထက်အထိပင်ဖြစ်ပါသည်။

(ဘုရင်ကြီးအား ဂုဏ်ပြုသည့်အနီဖြင့် သူ၏နာမည်အား မှည့်ခေါ်လျက် ဘန်ကောက်မြို့တော်တွင်တည်ဆောက်ထားဟိသည့် ထိုင်းရို၏ ပထမဦးဆုံးတက္ကသိုလ် - Chulalongkorn University)

၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ထုတ်ဝေသည့် ထိုင်းဘဏ္ဍာ ၁၀၀ တန်၏ ရှိဖက်တွင် လက်ယံထိုင်းဘုရင်၏ပုံအားလည်းကောင်း၊ နောက်ဖက်တွင် ဘုရင်ချူလာလောင်ကွင်နှင့် သူ၏ကျွန်စံနစ် ဖျက်သိမ်းသည့် နောက်ခံပုံအားလည်းကောင်း ရိုက်နှိပ်ထားဟိပုံ

ဂုဏ်ပြုမှုများ

ဘုရင်ကြီးချူလာလောင်ကွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည့် အောက်ထိုဘာလ ၂၃ ရက်နို့အား ချူလာလောင်ကွင်နို့အဖြစ် ဂုဏ်ပြုကာ ထိုင်းနိုင်ငံ၏တရားဝင်အလုပ်ပိတ်ရက်တစ်ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားဟိပါသည်။ ထိုင်းရို၏ ပထမဦးဆုံးသော တက္ကသိုလ် ကြီးတစ်ရပ်ကို ၁၉၁၇ခုနှစ်တွင်တည်ထောင်စဉ်၌လည်း ဘုရင်ကြီးအားဂုဏ်ပြုသော အားဖြင့် ချူလာလောင်ကွင်တက္ကသိုလ် (Chulalongkorn University) ဟု ထိုင်းရိုက အမည်ပီးထားကတိပါသည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် စတင်သည့် ထိုင်းနိုင်ငံသုံး ဘာဦး ၁၀၀ တန် ၏နောက်ဖက်တွင်လည်း ဘုရင်ကြီးချူလာလောင်ကွင်၏ပုံနှင့် ကျွန်စံနစ်ဖျက်သိမ်းသည့်နောက်ခံပုံအား ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်လျက် ဂုဏ်ပြုထုတ်ဝေထားဟိပါလိမည်။

ဘုရင်ကြီးချူလာလောင်ကွင် ကောင်းရာသုဂတိဘုံ၌ စံမြန်းပါလိစီ။ ။

အားလုံးကို ချစ်ကြည်၊ ခင်မင်လျက်

မောင်သာပေါ် (ရမ်းဗြဲ)

မှီးငြိမ်း

The New York Times Almanac 2011

<http://en.wikipedia.org>

<http://www.britannica.com>

<http://www.thaiembassy.sg>

www.pattayamail.com

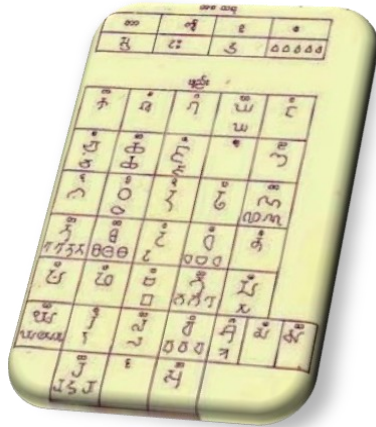

‘သုတ’ နန့် ‘ရသ’ ရှိကိုလည်းကောင်း
‘သတ္တိ’ နန့် ‘ခွန်အား’ ရှိကိုလည်းကောင်း
‘မရတော’ နန့် ‘ပညာ’ ရှိကိုလည်းကောင်း
ပီးစွမ်းနိုင်သော စာများဖြင့်
လူ့အဖွဲ့အစည်းကို
အလှဆင် တင့်တယ် စီအံ့။ ။

သံတိုသံပြတ် ရခိုင်စကားများ

အသံတိုဆိုတာ
ရေ မူရင်းသရ သံကို
ဖျောက်ပနာ 'အ' သရ
သံ နန့် ပြောခြင်း (သို့မ
ဟုတ်) ယင်း 'အ' သရ
သံကိုပင် အသံထွက်ကွဲ
အောင်မပြောဘဲ ယင်း
အနားက ကပ်နီရေ စာ
လုံး (စကားလုံး) နန့် ပူး
တွဲပနာ ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်
ပါရေ။

ခြံခြံငံ၊ ချမ်းသသာ၊
ညညီညညွတ်၊ တတက်
ကြကြ၊ တတင့်တတယ်၊
တတောက်ပြပြောင်၊ ထ
ထည်ဝဝ၊ ပပေါ့ပပါး၊ ဖြ
ဖြူစစင်၊ မြမြန်း ဆ
ဆန်း၊ ယယုယယ၊ ရရို
သသီ၊ ရရိုးသသား၊
လလှပပ၊ လလီးနနက်
နန့် လလီးကျကျောက်
ဆိုပြီးကေ အသံတို နန့်

ရခိုင်ဘာသာစကားအပြောအဆို ထဲမှာ အသံတိုနှစ်မျိုးကို
တို့ရပါရေ။

(၁) အရိုးတူအသံတူကြိယာဝိသေသနဲ့ ရှိဆုံးကစာလုံးကို
ပြော ခြင်း

(၂) နာမ်စကားလုံးနဲ့ ရှိဆုံးစာလုံးကိုပြောခြင်း

ဒေနှစ်မျိုးကို ရခိုင်လူမျိုးရို့ သံတိုသံပြတ်နန့် အပြောများပြီး
ကေ သံတိုသံပြတ်နန့်ပြောရေ တခြားအသုံးအနှုန်းတိလေ့ ဟိပါသို့ရေ။
ဒေနှိုရခိုင်မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တိရေ အစဉ်အလာသုံး သံတိုသံပြတ်တိ
ကို မူရင်းသရသံနန့် ပြောလှကတ်ပါရေ။ ယင်းပိုင်ပြောဆိုခြင်းရေ မူ
ရင်းအရိုးအသားဖက်ကို ပြန်ပနာ တည့်မတ်ရာရောက်ကေလေ့ ရခိုင်
ဘာသာစကားနန့် ရောနှောယှပ်ထိုးတတ်တေ ဗမာဘာသာစကားနန့်
တူလားရေအတွက် နဂိုတည်းကပင် ခြုံခြာသတ်နီရေ ရခိုင်စာပီ ပြဿ
နာကို ပိုလို့ ယှပ်ထိုးလားစီပါရေ။ အခြားတစ်ဖက်မာလေ့ အစဉ် အ
လာသုံး မူရင်းသရသံတိကို ဗမာတိပြောရေပိုင် သံတိုသံပြတ်နန့် ပြော
လှကတ်တေအတွက် ရခိုင်စကားနန့် ဗမာစကားကို ခွဲခြားရ ခက်လှာ
ပါရေ။

ပထမဆုံးအနီနန့် အရိုးတူအသံတူ ကြိယာဝိသေသနရို့နဲ့
ရှိဆုံးကစာလုံးတိကို တင်ပြပါမေ။ ကျန်းကျန်းမာမာ၊ ကြင်ကြင်နာနာ၊
ခြံခြံငံ၊ ချမ်းချမ်းသာသာ၊ ညီညီညွတ်ညွတ်၊ တက်တက်ကြွကြွ၊ တင့်
တင့်တယ်တယ်၊ တောက်တောက်ပြောင်ပြောင်၊ ထည်ထည်ဝဝ၊ ပေါ့ပေါ့
ပါးပါး၊ ဖြူဖြူစစင်၊ မြန်းမြန်းဆန်းဆန်း၊ ယုယုယယ၊ ရိုရိုသီသီ၊ ရိုးရိုး
သားသား၊ လှလှပပ၊ လီးလီးနက်နက်နန့် လီးလီးကျောက်ကျောက်
အစဟိရေ အရိုးအသားတိကို ရခိုင်ရို့က ကျကျန်းမမာ၊ ကြကြင်နနာ၊

ပြောကတ်ပါရေ။ ရခိုင်ရို့နန့် ဘာသာစကားအပြောအဆိုနီးစပ်တေ
ဗမာတိမာကား အရိုးသရသံအတိုင်း အသံပြည့်အောင် ပြောကတ်စွာ
ကိုတို့ရပါရေ။ ဒေဟင့်ရေ ရခိုင်ရို့နန့်ဗမာရို့နဲ့ ဘာသာစကားအပြော
အဆို မတူညီမှတ်ထဲက တစ်ခုပင်ဖြစ်ပါရေ။

ဒေနှိုခေတ်သစ် ရခိုင်စာပီအရိုးအသားတိကို စီးစစ်ကြည့်ရေခါ
အထက်ကတင်ပြရေ ကြိယာဝိသေသနတိကို စကားပြောရေ အသံတို
အသံပြတ်အတိုင်း ရိုးသားလှကတ်စွာကို တို့ရပါရေ။ ဒေပိုင် ရိုးသား
လှကတ်စွာရေ ကြိယာဝိသေသနတိကို ဆိုးကျိုး မဖြစ်စီကေလေ့
တချို့ကြိယာစကားတိကို မူရင်းအသံနန့် ပြောရေစကားလား၊ မူရင်း
အသံကိုဖျောက်ပနာ အသံတိုအသံပြတ်နန့်ပြောရေစကားလားဆိုစွာ
ခွဲခြားရခက်စီရေလို့ ဆိုကတ်ပြန်ပါရေ။ အထူးသဖြင့် တတုတ်သီ၊ စစန့်
သီ၊ ဖဖတ်မျိုး အစဟိရေ တိုက်ရိုက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ရခက်တေ ကြိယာ
စကားလုံးတိရေ မူရင်းအရိုးအသားလား၊ ယင်းပိုင်မဟုတ်ဘဲနန့် တုတ်
တုတ်သီ၊ စန့်စန့်သီ၊ ဖတ်ဖတ်မျိုး လား ခွဲခြားရခက်တေလို့ ဆိုလှပါ
ရေ။ ယင်းနန့် ပြောပုံပြောနည်းတူရေ ကြကြိမ်မြည်၊ ရရောင်းသတ်၊
ဂဂိုက်တုန် အစဟိရေ ကြိယာတိကို ကြည့်ရေခါ အသံကိုအကြောင်းပြု
ပနာ ဖြစ်ပေါ်လှာရေ ကြိယာစကားလုံးတိဖြစ်တေအတွက်နန့် ယင်းရို့နဲ့
မူလအရိုးအသားရေ ကြိမ်ကြိမ်မြည်၊ ရောင်းရောင်းသတ်၊ ဂိုက်ဂိုက်တုန်
ဖြစ်တေလို့ မှတ်ယူနိုင်ပါရေ။ နောက်တစ်ချက်က စစ်တွေဒေသီယ
စကားမာ အစစာလုံးကို အသံတိုနန့် ပြောကေလေ့ ရမ်းဗြဲဒေသီယ
စကားပြောသူတချို့ရေ ရိုးသားထားရေအတိုင်း အသံပြည့်ပြောကတ်
စွာကလေ့ ယင်းဝေါဟာရတို့နဲ့ မူလသတ်ပုံအရိုးအသားကို သိနိုင်ပါရေ။

ရခိုင်လူမျိုးရှိရာ အသံတိုနုနုပြောဆို
ခြင်းရေ ဗမာရှိထက် ဗျားကေလေ့ ဗမာ
ရှိက အသံတိုနုနုပြောရေ ပခုံး၊ ဖလှယ်၊ ဆံ
ပင် (ဆပင်)၊ နံသာ (နသာ)၊ သင်္ကြန် (သ
ကျန်) ရှိက ရခိုင်ရှိက အသံအပြည့် နုနု
ပြောပါရေ။ ပခုံးကို ပနုနုခုံး ခွဲလို့ပြော
ရေပိုင် ဖလှယ်၊ ဆံယပင်၊ နံယသာ၊
သင်းယကြန် ဆိုပြီးကေ စကားသံ တစ်ခု
နုနုတစ်ခုကွဲအောင်ပြောကတ်ပါရေ။

ဒေပိုင် အသံတိုနုနု ပြောလိပြောထဟိရေ ကြိယာဝိသေသန
တိနုနု ကြိယာတချို့ကို ရိုးသားရေအခါမာလေ့ အသံတိုမှန်းသိသာ
အောင် အမှတ်အသားတစ်ခုနုနု ပြသင့်ကြောင်း ဆရာကြီး မောင်
ဗသိန်းကအကြံပြုတင်ပြဖူးပါရေ။ ညီညီညာညာကို ညီညီညာညာ
နောင်းနောင်းကိုင်ကို နှုတ်နောင်းကိုင် အစဟိရေ အသံတိုနုနု ရိုးထားရေ
အရိုးအသားတိမာ အမှတ်အသား (') တိကို ထည့်ပနာရိုးသားခြင်း
ရေ စ စ ချင်းမာ အမြင်ရှိုင်းနီကေလေ့ ရီရှည်မာဖြစ်နိုင်ရေ သတ်ပုံ
ပြဿနာတိကို ဖြီယှင်းရာမာ အသုံးတည့်နိုင်ပါရေ။

အဂုဏ်ပြုထားရေ မြန်မာစာဖွဲ့ ရှိက “င” အက္ခရာပါရေ နာမ်စ
ကားလုံးတိကို ရိုးသားရေခါ “င” နောက်မာ မျဉ်းစောင်း အမှတ်
အသားကို ထည့်ပနာရိုးသားစွာတို့ရပါရေ။ ယေကေလေ့ အသံတို
အသံပြတ်နုနု အသံပြည့် ကွဲပြားခြင်းမဟိဘဲနုနု ရောထွေးနီပါရေ။ ငါး
နာမည်တိကို အသံတိုအသံပြတ်နုနုရိုးရေခါ င/နှ၊ င/စရှိုင်း စရေ မျဉ်း
စောင်းအမှတ်အသားကို ထည့်ပနာရိုးသားစွာကောင်းကေလေ့ ငချွန်း
ယေ၊ ငမဲဒေါင် အစဟိရေ သံပြည့်အရိုးအသားတိကို မျဉ်းစောင်း (/)
အမှတ်အသားမသုံးသင့်ပါ။ ယင်းပိုင်မှလေ့ အသံတိုနုနု အသံပြည့် ကွဲ
ပါလိမေ။

ရခိုင်နုနု ဗမာရှိရေ နာမ်စကားလုံးဖြစ်တေ ငါးနာမည်တိကို
ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကတ်တေခါ ငါး ကို အသံပြည့်နုနုမပြောဘဲ အသံတိုနုနု
ပြောကတ်တေပိုင် ရှိဆုံးက အု၊ အူ၊ အူး သရနုနုစရေ နာမ်စကားလုံး
တိကိုလေ့ အသံတိုနုနု ပြောကတ်စွာမာလေ့ တူကတ်ပါရေ။ ဘုရား၊ ကု
လား၊ ကုတင်၊ ကုဋီ၊ ပုရပိုက်၊ ပုရိန်၊ ပုလင်း၊ ပုဂံ၊ ကူးတို့၊ အစဟိရေ
နာမ်စကားလုံးရှိဖွဲ့ ရှိဆုံးက အု၊ အူ၊ အူး သရသံတိကို အသံပြည့် မ
ပြောဘဲ ဖရား၊ ကလား၊ ကတင်၊ ကဋီ (ကဋေ)၊ ပရပိုက်၊ ပရိန်၊ ပလင်း၊
ပဂံ၊ ကတို့ ဆိုပြီးကေ အသံတို (အ သရ) နုနု ပြောကတ်ပါရေ။

တခြားနာမ်စကားလုံးအများစုဖွဲ့ ရှိဆုံးကသရသံကိုကျခါ ဗမာ
ရှိက အသံပြည့်ပြောကတ်ပြီးကေ ရခိုင်ရှိက အသံတို (အ သရ) နုနု
ပြောကတ်ပါရေ။ ကျွဲတီးကို ကျတီး၊ ခွီးမကို ခမ၊ ဂိုယိုင်သီးကို ဂယိုင်သီး၊
ငါရို့ကို ငရို့၊ စားကြူးကို စကြူး၊ ဆီးမြစ်ကို ဆမြစ်၊ ဇီးပင်ကို ဇပင်၊ စျီး
ကောက် ကို ဇကောက် ဆိုပြီးကေ ရခိုင်ရှိက အသံတိုနုနု ပြောကတ်
ကေလေ့ ဗမာရှိကအသံပြည့်ပြောကတ်ပါရေ။ ရခိုင်ရှိမာ နာမ်စကား
လုံးတိဖွဲ့ ရှိဆုံးကသရသံကို အသံပြည့်နုနုမပြောဘဲ အသံတိုနုနုပြော
ကတ်စွာတိမာနီဟိသိရေ။ တချို့စကားလုံးတိရေ အများသုံးဖြစ်ပနာ
တချို့စကားလုံးတိကား လူနည်းစုရာ သုံးကတ်စွာကို တို့ရပါရေ။ ဘူး
သီးကို ဘသီး၊ သစ်ပင် ကို သပင် လို့ အသံတိုနုနု ပြောကတ်တေ ရခိုင်
ဒေသီယစကားတိလေ့ တိပါရေ။

ရခိုင်လူမျိုးရှိမာ အသံတိုနုနု ပြောဆိုခြင်းရေ ဗမာရှိထက်
များကေလေ့ ဗမာရှိက အသံတိုနုနုပြောရေ ပခုံး၊ ဖလှယ်၊ ဆံပင်
(ဆပင်)၊ နံသာ (နသာ)၊ သင်္ကြန် (သကျန်) ရှိက ရခိုင်ရှိက အသံ
အပြည့်နုနု ပြောပါရေ။ ပခုံးကို ပနုနုခုံး ခွဲလို့ပြောရေပိုင် ဖလှယ်၊
ဆံယပင်၊ နံယသာ၊ သင်းယကြန် ဆိုပြီးကေ စကားသံတစ်ခုနုနု တစ်ခု
ကွဲအောင်ပြောကတ်ပါရေ။

ရခိုင်နုနု ဗမာရှိရေ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဘာသာစကားနီးစပ်မှု၊
ဟိခကေလေ့ လူမျိုးကွဲရေအတွက်နုနု ကွဲပြားရေ အပြောအဆိုတိ ဟိနီ
ခြင်းဖြစ်ပါရေ။ ရခိုင်ဘာသာစကားမာ ရှိဆုံးကစာလုံးဖွဲ့ သရသံတိကို
အသံတိုနုနု ပြောကတ်တေပိုင် နောက်ဆုံးက စာလုံးဖွဲ့ သရသံတချို့ကို
လေ့ အသံတိုအသံပြတ်နုနု ပြောကတ်ပါရေ။

လက်သမား၊ လယ်သမား၊ အရက်သမား စရေ သမားရှိက
မူရင်း (အသံပြည့်) အသံနုနုမပြောဘဲ “မား” တက်စား အသံတို
အသံပြတ်ဖြစ်တေ “မ” ကို ထည့်ပနာ လက်သမ၊ လယ်သမ၊ အရက်
သမ ဆိုပြီးကေပြောကတ်ပါရေ။ ယေလေ့ ရိုးရေခါ အပြောအတိုင်း မရီး
ဘဲ နဂိုသတ်ပုံအတိုင်းရိုးကတ်ပြန်ပါရေ။ ယင်းပိုင်ရိုးရေအတွက် သတ်ပုံ
စံနစ်ကို အထောက်အကူဖြစ်ကေလေ့ ဗမာနုနုမတူရေစကားသံဖြစ်
တေအတွက်နုနု မကြာခင်ပျောက်လားနိုင်ပါရေ။

ယင်းအတွက်နန့် ရခိုင်စာပီကို စကားပြင်အရီးအသား (အသံပြည့်) နန့် စကားပြောအရီးအသား (အသံတို) နှစ်ခုခွဲ ပနာ ရိုးဖိုဆိုပါက ဒေ အသုံးအနုန်းကိုပါ ထည့်စဉ်းစားဖို့လိုပါရေ။

အထက်က တင်ပြချက်တို့ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဗမာနန့် ရခိုင်ရို့ရေ အသံတိုအသံပြတ် ပြောဆိုသုံးစွဲမှုထဲမှာ တူစွာတချို့ဟိရေ ပိုင် ကွဲစွာတိလေ့ မကန်ဟိကြောင်း သိနိုင်ပါရေ။ နောက်ဆုံးအနီနန့် ဗမာရို့က အသံတိုနန့်ပြောပနာ ရခိုင်ရို့ကအသံပြည့်နန့်ပြောရေ စကားလုံးတချို့ကို တင်ပြပါမေ။ ခေတ်ဟောင်းအရီးအသားဖြစ်တေ တံခါး၊ တံထား၊ အစဟိရေ “တ(တဝမ်းပူ) မာ အံ(အန်) သရကပ်တေ အရီးအသား” တို့ကို ရခိုင်ရို့က “အန်း” သရသံ နန့် အပြောများပနာ တချို့ကို “အင်း”သရသံနန့် ပြောကတ်ပါရေ။ တခါး ၊ တထား ဆိုပြီး ကေ အသံတိုနန့် ပြောလိပြောထမဟိပါ။ ယေကေလေ့ ဒေဖက်ခေတ်မှာ ဗမာတိပြောရေပိုင် တဂါး၊ တဒါး၊ တခွန် ဆိုပြီးကေ အသံတိုနန့် ပြော လှာကတ်ပါရေ။ ယင်းအတိုင်းပင် တန်းခူး၊ တန်းဆောင်ပုန်း ရို့ကိုလေ့ ဗမာတိပြောရေပိုင် တဂူး၊ တဆောင်ပုန်း လုပ်လှာကတ်ပါရေ။ ရခိုင် စကားအစစ်အမှန်မှာ တန်းခါး၊ တန်းထား၊ တင်းခွန်၊ တန်းခူး၊ တန်း ဆောင်ပုန်းရို့ပင်ဖြစ်ပါရေ။ အရိုးဖက်မှာ မူရင်းနန့် ခေတ်သစ်အရီး အသားနှစ်မျိုးဟိကေလေ့ အပြောဖက်မှာ ကိုယ့်ရခိုင်စကားအစစ်ကို ပြောကတ်ဖို့လိုပါရေ။ ယင်းပိုင်မှလေ့ ရခိုင်ရို့လားနီကတ်တေ ရခိုင်စာပီ ပန်းတိုင်ကို အလျင်ရောက်လိမေလို့ မျှော်လင့်မိပါရေ။ ။

ခွင်မင်းလံ (ရခိုင်ပြည်)

‘သုတ’ နန့် ‘ရသ’ ကိုလည်းကောင်း
 ‘သတ္တိ’ နန့် ‘ခွန်အား’ ကိုလည်းကောင်း
 ‘မခုရတာ’ နန့် ‘ပညာ’ ကိုလည်းကောင်း
 ပီးစွမ်းနှိုင်းသော စာများဖြင့်
 လူ့အဖွဲ့အစည်းကို
 အလှဆင် တင့်တယ် စီအံ့။ ။

“အဂ္ဂတော့ခါ ဝတ္ထုငှက်”

လွမ်းတတ်တေပျံ၊ ဝီးကွာနီရေရေခါ
 စိတ်ကူးထဲမှာတော့ ငါစွာငှက်တစ်ကောင်
 မင်းအပါးမှာ ဝေဝေပျံသန်းခွင့်
 တေးသီကျူးရင့် ဖျော်ဖြေတင်ဆက်ခွင့်
 အခစားဝင်ပနာ လှပတင့်တယ်ချင်သင့်။

အမုန်းရန်ငြိုးတိလား ကျိန်စာဝဋ်ကြွီးတိလား
 ငါဇာလောက် ဒဏ်ခတ်ခံနီရေဖို့သိလဲ
 ဒေဘဝလွတ်မြောက်ခွင့် မဟိပျလ်လား
 တောင်ပံတစ်စုံတိယင့်နန့် ဝေဝေခွင့်မရ
 သာယာနာပျော်ဖွယ်သံစဉ်တိ ကျူးရင့်ခွင့်မဟိ
 ပြေပါမိငြိုးမာန်တိ ဖြိပါမိကျိန်စာတိ
 နုည့်ညှင်သာရေတောင်စုံတိခတ်ပနာ
 သာယာယာယာတေးသီခါလို့ အသုံးတော်ခံဖို့
 အကျွန်တို့ အခစားဝင်ခွင့်ပြုပါမိ။ ။

ဘိရီစောမြို့

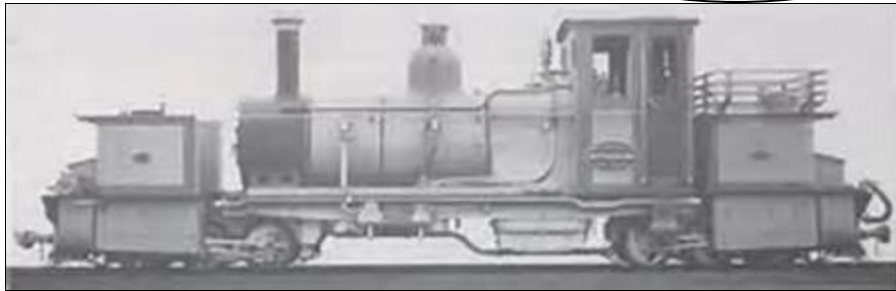
(၅/၃/၁၃)

မောင်တော-ဘူးသီးတောင် မီးရထားလမ်း

ရန်ဒီ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မောင်တော-ဘူးသီးတောင် မီးရထားလမ်းသည် ပထမ ဆုံးဖောက်လုပ် ခသော ရထားလမ်းဖြစ်သည်။

ရှေးဟောင်းရက္ခိုင် ပြည်ကို ဘိုးတော်ဘုရား တို့ ကံ ခို ကံ သိမ်းပိုက်၍၊

များသည် မိုးအခါ စပါး စိုက်ကတ်သည်။ သို့သော် စပါးရိတ်သိမ်းချိန်တွင် ရခိုင်သားများ စပါးမရိတ်။ (ရိတ်သိမ်းခဗေသာ အကုန်အကျ သက်သာသည့်) ဘင်္ဂလီများကိုခေါ်၍ စပါးရိတ်

ရက္ခိုင်ပြည် ဗမာလက်အောက်ရောက်ခဲ့သည်။ တဖန် အင်္ဂလိပ်ချီရိက ဗမာကိုစစ်ပြု၍ ဗမာလည်း အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ရောက်သည်။ ဗမာနှင့်အတူ ရက္ခိုင်၊ မွန်၊ သျှမ်း စသော လူမျိုးစုများအားလုံး အင်္ဂလိပ်လက်အောက် ကျရောက်ခဲ့ကတည်း။ အင်္ဂလိပ်နှင့်မြန်မာ စစ် ၃ ကြိမ် ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ကပင်မြန်မာရို့ စစ်ယှဉ်းနိုင်၍ ရက္ခိုင်နှင့်တနင်္သာရီကို အင်္ဂလိပ်လက် စတင်သိမ်းယူခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရက္ခိုင်ပြည်သည် ဆန်ရိစပါးအထွက် အထူးကောင်းမွန်သော အရပ်ဒေသ ဖြစ်သည်။

ခိုင်း ကတ်သည်။

၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသိပ်လယ် Mediterranean Sea နှင့် ပင်လယ်နီ Red Sea ရို့ကိုဆက်စပ်ပီးသည့် စူးအက်တူးမြောင်းကို ဖွင့်လှစ် ခသည်။ စူးအက်တူးမြောင်း မပေါ်ပေါက်မီက ဥရောပမှ အိန္ဒိယသို့ လာသောသင်္ဘောများသည် အာဖရိကတိုက် Madagascar ကိုပတ်၍ လားရောက်ကတ်ရသည်။ ၄-၅ လ ကြာ လားရပါသည်။ ယင်းသို့ လားလာကတ်သည့်သင်္ဘောများအနက် သင်္ဘောအများအပြားမှာလည်း လိမ္မန်းတိုင်းကြောင့်နစ်မြုပ်ကတ်ရသည်။ ထိုကြောင့်ထိုအင်္ဂလိပ် Cape of Good Hope ဟု နာမည်ပီးခေါ်ဝေါ်ကတ်သည်။

အာဖရိကတိုက်ဟိ ယင်းမက်ဒဂတ်စကာ Madagascar ကျွန်းအူသည် ဥရောပမှ အာသျှသို့လားရလမ်းတွင် အန္တရာယ်ကြီး မား၍ Ferdinand, viscount de Lesseps ဟုအမည်ရသည့် ပြင်သစ်သံတမန်မှ ဦးစီးလျက် ဗြိတိသိပ်လယ် နှင့် ပင်လယ်နီအကြားဟိမြို့ကို တူးမြောင်းဖောက်လုပ်ခသည်။ ယင်းတူးမြောင်းသည် စူးအက်တူးမြောင်းပင်ဖြစ်သည်။

ယင်းနောက် စူးအက်တူးမြောင်း ပေါ်လာသဖြင့် ဥရောပမှ အိန္ဒိယသို့လားရသည့်လမ်းသည် တူးမြောင်းခရီးလမ်းဖြစ်လာ၍ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းလားပြီး လားရသည့်အချိန်လည်း များစွာတိုတောင်းလားသည်ဖြစ်ရာ ရခိုင်ပြည်မှထွက်သည့် ဆန်ကို အင်္ဂလိပ်အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံများနှင့် ဥရောပနိုင်ငံများ သို့ ယူဆောင် ရောင်းချ ရန်တောင်းခံလာကတ်သည်။ ရခိုင်ပြည်မှာ ဆန်စပါး အထူးအထွက်ကောင်းသည်။ ရခိုင်သား

**ဆောင်းလမ်းတွင် တသွင်သွင်
စီးဆင်းနိုင်သည့် တောင်ကျချောင်း
များကိုလည်းထိုမြင်ကတ်ရပါသည်။
ထိုမှအလွန် ၆ မိုင်တွင် ဘုရားတောင်
တံထားဟူခေါ်သော မီးရထားတံထား
ဟိပါသည်။ တောင်နှစ်လုံးကြားဟိ
အလွန်နက်ရှိုင်းသောဂျောင်ကြီးကို
ဆက်မီရန် ဖြေတို့ထိုးထားသောတံထား
ဖြစ်သည်။ ၄ မိုင်ခန့်မှစ၍ ရထား
လမ်းတစ်ဖက် တစ်ချက်တွင် မျိုးစုံ
ဗူးပွင့်နိုင်သည့် ပန်းပင်၊ ပန်းတော
များ၊ ဟုံဌား ကျက်စားနိုင်ကတ်သည့်
မျိုးပေါင်းစုံသော ငှက်များသည်
ပတ်ဝန်းကျင်တောတောင်ကို
အလွှာဆင်နိုင်ကတ်ပါ၏။**

English Section

Freedom and Flying

Once, I wrote a poem about a bird.

A bird who could reach into the cloudy sky with only one swing, which will take only a few seconds. That bird also possessed many other amazing qualities, such as courage, kindness, empathy, sympathy, great spirit and strong body.

However, the key sorrowful problem was that the bird was inside the cage. In other words, because of hindered condition, all best qualities of the bird simply become useless!

Last week, we (my wife and I) watched an award winning movie, 'Black Swan.' Some movie trailers were included in that DVD those usually give tip-tastes before the main story has played. One of the trailers in those previews was from the movie, 'Mao's the last dancer.' A line in the trailer, which I liked the most was, "***You need to be free before you fly!***"

Even till today, I often think about that line and the deep meaning of it. It is true for any of us. Unless you are free, you cannot fly. Then, I am thinking about the act of flying. There are many activities for a bird - 'catching food,' 'making nest,' 'laying eggs,' 'taking care of new-born babies,' 'protecting enemies,' 'making beautiful sounds,' and of course - 'flying.' Among all those actions or activities, I think the activity that the most describe about the "Freedom" for a bird, is "Flying." In other words, 'Flying' makes 'Birdness' the most.

It is absolutely true that there is a deep and wide correlation between 'freedom' and 'flying.' Unless you are free by yourself both physically and mentally, you will not be able to make a meaningful flying!

PHRASAL VERBS

(by Ran Naing)

Phrasal verb ဆိုသည်မှာ စကားလုံး နှစ်လုံး/သုံးလုံး စသည်ဖြင့် ပေါင်းထားသည့် verb ကြိယာဖြစ်သည်။ အောက်ပါရှိရာ Phrasal verb များဖြစ်ကတ်ပါသည်။

- A -

abide by = လိုက်နာဆောင်ရွက်သည်

abstain for = ရှောင်ကြဉ်သည်

account for = ရှင်းလင်းရန် တာဝန်ယူရသည်

accredit to = ခန့်အပ်သည်

act for = ကိုယ်စားဆောင်ရွက်သည်

act your age = ကိုယ့်အသက်ကိုလုံခြုံကြည့်ပါအံ့သိ

Editors

Oo Thein Maung
Ni Tauk Kray

အကြံပေးအေဒီတာ
ဦး အောင်ကျော်စိန်

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ
1107 S Washington St.
Wheaton, IL 60189
U.S.A.

1-630-682-3616 (Home)
1-331-225-7720 (Cell)
theai2011@hotmail.com

တန်ဖိုး ၅ ဒေါ်လာ

ဦးရတုစာစောင်အထွက် အထူးအမီအစဉ်

နိုင်ငံတကာရေးရာ ရကွိုင်
သတင်းစဉ် အမှတ် (၂၅) ကို
ဦးရတု အထိမ်းအမှတ် အဖြစ်
စာမျက်နှာ ၂၄ မျက်နှာဖြင့် ထူထဲ
ခမ်းနားစွာ ထုတ်ဝေလားမည်
ဖြစ်ပါသည်။

ဦးရတုအထိမ်းအမှတ်စာစောင်
အတွက် ရခိုင်/အင်္ဂလိပ်စာ နှစ်ဘာ
သာဖြင့် ရေးသားထားသော စာမူ
များ ပီးပို့လားကတ်ပါရန် တိုက်
တွန်း နှိုးဆော်အပ်ပါသည်။ ဦးရတု
စာစောင်၌ ဖော်ပြရန် ရှိချယ်ခံရ
သောစာမူရှင်များအားလုံးသို့ စာ
စောင် အပြည့်အစုံကို အီးမေးလ်မှ
တဆင့် ပို့ပေးလားမည်ဖြစ်ပြီး စာမူ
ရှင်သည် လက်ဟိ ရနိုင်ပြည်တွင်း
၌ နီထိုင်သူ ဖြစ်ပါက ကဗျာနှင့်
ကာတွန်းစာမူ တစ်ပုဒ်လျှင် အမေ
ရိကန် ၅ ဒေါ်လာကိုလည်း
ကောင်း၊ ဆောင်းပါးနှင့်ဝတ္ထုတို
စာမူ တစ်ပုဒ်လျှင် အမေရိကန် ၁၀
ဒေါ်လာကိုလည်းကောင်း ဥာဏ်
ပူဇော်ခအဖြစ်ချီးမြှင့်လားမည်
ဖြစ်ပါသည်။

အေဒီတာအဖွဲ့

ဂျပန်၏ဂျိုအကျဆုံးဂျိုမွင်(Jo-mon) မြို့ပြလူနီမူစနစ်အား အာသျှ အ
ရှိုးမြောက်ပိုင်းမှဘီစီ ၄ ရာစုနှစ်ခန့်တွင် စ
တင်ဝင်ရောက်လာကတ်သည့် ယာယိုဝိုင်
(Yayoi) လူနီမူစနစ်ဖြင့် အစားထိုးခြင်း
ခံလိုက်ရသည်။ အေဒီ ၃ ရာစုခန့်မှ စ၍
ပင်မအာသျှတိုက်နှင့် ဂျပန်ကျွန်းစုနိုင်ငံ
ကြားတွင် ကူးလူးဆက်ဆံမှုများဟိလာ
ပြီးနောက် အေဒီ ၆ ရာစုအလယ်ပိုင်း
တွင် ကိုးရီးယားသာသနာပြုများမှ တ
ဆင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်ခြင်းနှင့် တရုတ်
စာပိုဒ်သားခြင်း အခြေခံစနစ်များ ဂျပန်သို့
ရောက်ဟိလာသည်။ ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်
တစ်ဦးဖြစ်သည့် ဂျပန်အိမ်ရှိစံ သျှိုတိုကူး
သည် ဟော်ယုဂျီအပါအဝင် အခြား များ
စွာသော ဘုရားကျောင်းတော်များကို
အေဒီ ၇ ရာစုအစောပိုင်းတွင် တည်ထား
ကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် ၇၁၀ ခန့်မှ
စ၍ နိုင်ငံမြို့တော်ထားဟိသည့်စနစ်ကို
စတင်ထူထောင်ပြီးနောက် ‘နာရာ’ မှာ ပ
ထမဦးဆုံးသော ဂျပန်မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့ပေ
သည်။ ခေတ်သစ်ဂျပန်သမိုင်းတွင် မေဂျီ
ဘုရင်(၁၈၅၂-၁၉၁၂)၏ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု
များသည်လွန်စွာအရေးပါလှပေသည်။
ဂျပန်နိုင်ငံကို အဓိကကျွန်းကြီး ၄ ကျွန်းနှင့်
အခြားကျွန်းငယ်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်ခန့်
ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားဟိသည်။ ဘုရင်သည် နိုင်
ငံ၏ အဓိကအကြီးအကဲအဖြစ် ထားဟိ
သော ယင်းနိုင်ငံသည် အေဂုအခါ ကမ္ဘာ
စီးပွားရေးအင်အားကြီးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်နီ
ပေသည်။

ဂျပန်
(JAPAN)

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ
မိတ်ဆက်ကဏ္ဍ

တရားဝင်အမည်။ ။ ဂျပန်။

နိုင်ငံတည်ထောင်သည့်ခုနှစ်။ ။ ၁၅၉၀

မြို့တော်။ ။ တိုကျို

လူဦးရေ။ ။ ၁၂၈ သန်း

လူဦးရေသိပ်တည်းမှုနှုန်း။ ။ ၁စတုရန်း
မိုင်လျှင် ၈၇၈ ယောက် (၁ စတုရန်းမိုင်လို့
မီတာလျှင် ၃၃၉ ယောက်)

အကျယ်အဝန်း။ ။ ၁၄၅၈၅၂ စတုရန်း
မိုင် (၃၇၇၈၃၅ စတုရန်းမိုင်မီတာ)

ပြောဆိုသည့်ဘာသာစကား။ ။ ဂျပန်၊
ကိုရီးယား နှင့် တရုတ်။

ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ။ ။ သျှိုနိုတိုနှင့်
ဗုဒ္ဓဘာသာ ၉၂ ရာနှုန်း၊ ခရိယံအပါ
အဝင် အခြားဘာသာဝင်များ ၈ ရာ
နှုန်း။

နီထိုင်သည့်လူမျိုးများ။ ။ ဂျပန် ၉၉ ရာ
နှုန်း၊ အခြား (ကိုရီးယားအများစု) ၁ ရာ
နှုန်း။

အစိုးရ။ ။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်စံနစ်။

ဦးကြီးယူနီ။ ။ ၁ ယန်း လျှင် ၁၀၀ စန့်။

စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း။ ။ နိုင်ငံလူဦး
ရေ၏ ၉၉ ရာနှုန်း။

ခယ်လိုရီစားသုံးမှု။ ။ ၂၇၄၆ ခယ်လိုရီ။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
လားရာနှင့် နှုန်း ကိုပြောင်းလဲပစ်သူများ (မောင်သာပေါ် - ရမ်းဗြဲ)	၁
လာ (ပင်လယ်မောင်စံ) ကြီးမြင့်သူရို့ (ကဗျာ)	၃
တိုတိုထွာထွာ ကမ္ဘာ့သတင်းလွှာ	၄
သံတိုသံပြတ် ရခိုင်စကားများ (ခိုင်မင်းဖံ—ရခိုင်ပြည်)	၈
အဂုတော့ခါ စက္ကူငှက် (ကဗျာ) (သီရိစောမြိမ်)	၁၀
မောင်တော—ဘူးသီးတောင်မီးရထားလမ်း (ရန်နိုင်)	၁၁
Phrasal Verbs (by Ran Naing)	၁၃
နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအင်္ဂလိပ်ချစ်ဝေါဟာရများ	၁၅
ဂျပန်	၁၆

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

www.arakaninternational.com